

N:o 26.

Af herr **Danström** m. fl., *angående lindring i skatt för socker från råsockerfabriken i Halland.*

Kungl. Maj:t har uti nådig proposition till Riksdagen angående ändrad lydelse af § 1 i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning af socker föreslagit, att för allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, skall vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 16 öre för hvarje kilogram mot 13 öre förut, men att för det socker, som tillverkas vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland skatten skulle till utgången af augusti månad år 1910 fortfarande utgå med 13 öre och därefter intill utgången af augusti månad år 1912 med 15 öre, allt för ett kilogram räknadt.

Utan att i detta sammanhang vilja ingå på någon redogörelse för de ändringar i beskattningen af socker, som redan förut ägt rum, anse vi oss likväl böra erinra därom, att ännu icke stort mer än ett år förflutit, sedan den för närvarande under år 1905 beslutade skatten började tillämpas. Det torde också hafva varit under förutsättning, att en förändring, vare sig i skatte- eller tullsatsen, icke under de närmaste åren skulle äga rum, som i Halland efter betydliga aktieteckningar såväl från betodlare som andra intresserade under sistlidne år anlagts en hvitbetssockerfabrik, hvilken anläggning under nuvarande höga arbets- och materialiepriser kommer att med erforderliga tilläggsarbeten draga en totalkostnad af inemot 3,000,000 kronor.

Det är knappt att tänka på, att denna fabrik, hvilken under sin korta tillvaro ej blott icke hunnit afsätta några vinstmedel, utan tvärtom gått med förlust, skall med nu gällande skattesats kunna under de närmaste åren förränta sin anläggningskostnad. Skall å andra sidan skatten än ytterligare ökas, blir förlusten ännu större, och fråga kan uppstå, huruvida fabriksverksamheten bör fortfara.

Uti den kungl. propositionen påvisas, att betodlingens stora betydelse för jordbruket är oomtvistlig, att järnvägsfrakterna ökas och att sockerindustrien därjämte vidgar arbetsmarknaden. Skall nu provinsen Halland riskera att utan någon sin förskyllan blifva utesluten från att blifva delaktig i dessa af Kungl. Maj:t påvisade förmåner? Vi anse oss ej heller kunna underlåta att erinra därom, att emigrationen i Halland hittills visat en jämförelsevis hög siffra, och att god anledning synes vara för handen, att denna skall minskas, i händelse ökningen i arbetstillfällen får fortforts. Erfarenheten visar, att emigrationen i Skåne väsentligt minskats, sedan sockerfabrikationen därstädes i större skala kommit till stånd.

Då Kungl. Maj:t nu föreslagit skattelindring för fabriker i Östergötland och Västergötland, ehuru därom tidigare framställda förslag nästan undantagslöst förfallit, har Kungl. Maj:t såsom skäl för sin åtgärd såväl påvisat, att ifrågakommande fabriker ej hittills lyckats lämna något tillfredsställande ekonomiskt resultat som i öfrigt angifvit, att fabriker i dessa provinser icke kunnat arbeta så framgångsrikt som fabriker i sydligare delar och att ifrågakommande fabriker skulle beredas behöfligt andrum för att kunna hinna ordna sig under de nya förhållanden, som inträda genom den föreslagna omregleringen af sockerbeskattningen. Att jämväl Hallandsfabriken bör ifrågakomma vid lättnader i sockerbeskattningen, för att äfven denna fabrik må kunna uppnå ett tillfredsställande ekonomiskt resultat och under tiden vinna tillräcklig areal för betodling inom länet och få den därtill använda jorden bragt i full växtkraft, torde framgå vid en jämförelse mellan nedanstående siffror för nämnda fabrik och fabriken i Linköping:

Betareal för kampanjen 1906—1907:

Linköpings sockerfabrik enligt uppgift i kungl. propositionen	830 hektar
Hallandsfabriken	798 »

Afverkade betor under samma tid utgjorde:

För Linköpingsfabriken enligt kungl. propositionen	13,122 tons
» Hallandsfabriken	13,581 »

Afkastningen var alltså i rundt tal:

För Linköpingsfabriken per hektar	15,800 kg. fabriksvikt
» Hallandsfabriken » »	17,000 » »

Sockethalten utgjorde vid Hallandsfabriken 14.33 %.

Då af hvad vi sålunda anfört torde få anses framgå, att fabriken i Halland och betodlingen därstädes åtminstone under de närmaste åren endast med svårighet kan bära den nuvarande skattesatsen och hvarje förhöjning däruti såväl för fabriken som jordbruket inom provinsen måste medföra högst väsentliga olägenheter samt Hallandsfabriken först under sistlidne november månad kommit i gång, då däremot fabrikerna i Östergötland och Västergötland varit i gång flera år, hemställa vi, att Riksdagen må besluta,

att för det socker, som tillverkas vid den redan anlagda råsockerfabriken i Halland och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från samma fabrik eller från något i riket beläget raffinaderi efter där verkställd raffinering, skatten utgår med 13 öre för kilogram räknadt.

Stockholm den 25 januari 1908.

A. v. Möller.

Carl H. Björck.

E. D. Heüman.

Ludvig Danström.